

SPACE-NEST

Od skupnih idej do konkretnih ukrepov na lokalni ravni

Sofinancira
Evropska unija

V **drugem letu izvajanja je projekt SPACE-NEST** prešel od raziskovanja in preučevanja k soustvarjanju, prostorskemu načrtovanju in oblikovanju konkretnih poti za prihodnjo ponovno uporabo zapuščenih in premalo izkoriščenih prostorov.

V **Španiji, Italiji in Sloveniji** so projektni partnerji še naprej povezovali predstavnike javnih oblasti, organizacij socialne ekonomije, raziskovalce, podjetnike, arhitekte in lokalne skupnosti. V okviru misij socialne ekonomije, participativnih delavnic in dnevov predstavitev projekta so raziskovali, kako je mogoče vrednote Novega evropskega Bauhausa prenesti v praktične strategije oživljanja podeželskih in gorskih območij.

Aktivnosti, izvedene v tem letu, so okrepile sodelovanje med tremi pilotnimi območji ter podprle razvoj lokalno prilagojenih strategij in akcijskih načrtov za revitalizacijo zapuščenih in premalo izkoriščenih podeželskih prostorov.

UČENJE IZ INOVACIJ NA PODEŽELJU: MISIJI SOCIALNE EKONOMIJE V BERGAMU IN MALAGI

Po prvi misiji socialne ekonomije, ki je junija 2025 potekala v Sloveniji, se je mednarodna izmenjava nadaljevala novembra 2025 v provinci Bergamo ter med 20. in 23. aprilom 2026 v provinci Malaga.

V Bergamu je 40 udeležencev spoznavalo navdihujoče primere revitalizacije na podeželskih in gorskih območjih. Obiskali so primer oživljanja prostora s sodelovanjem lokalne skupnosti, ki ga v Dosseni vodi skupnostna zadruga I Raïs, model socialnega vključevanja, ki sta ga razvila Contatto & La Bonne Semence, ter revitaliziran zgodovinski gorski zaselek Contrada Bricconi.

Udeleženci so si ogledali tudi premalo izkoriščene in zapuščene prostore v krajih Azzone in Schilpario v dolini Valle di Scalve ter razmišljali o njihovem potencialu za ustvarjanje novih kulturnih, družbenih in gospodarskih priložnosti za lokalno skupnost.

Misija se je zaključila z **delavnico oblikovalskega razmišljanja (angl. design thinking)**, na kateri so udeleženci analizirali lokalne potrebe, razvijali ideje in pripravili štiri predloge za prihodnjo uporabo izbranih stavb. V procesu sta bili opredeljeni dve prednostni lokaciji: Casa sulla Roccia, zamišljena kot potencialna kulturna in pripovedna vstopna točka v dolino, ter Casa Bonaldi Grassi, zasnovana kot skupnostno središče, ki bi povezovalo nastanitvene dejavnosti, ustvarjalnost, krožno gospodarstvo, učenje in lokalne storitve.

Aprila 2026 je misija socialne ekonomije v **Malagi** povezala 45 udeležencev iz Španije, Italije in Slovenije na območju Serranía de Ronda. Program je združeval študijske obiske, izmenjavo z lokalnimi deležniki in skupinske aktivnosti, osredotočene na inovacije na podeželju, socialno ekonomijo in revitalizacijo, ki jo vodi lokalna skupnost.

Udeleženci so obiskali Algaba de Ronda, pobudo s področja okoljskega izobraževanja in podeželskega turizma, nato pa odpotovali v Benalaurío, kjer so spoznali delo združenja Montaña y Desarrollo.

Misija se je nadaljevala v podeželskem laboratoriju LAB Genalguacil, kjer kultura, sodobna umetnost in eksperimentiranje prispevajo k oživiljanju majhne podeželske občine. Udeleženci so obiskali tudi Center za socialne in digitalne inovacije v Benarrabi, ki podpira podjetništvo, digitalizacijo in razvoj novih priložnosti v lokalnem okolju.

Zaključni del je potekal v kraju Cortes de la Frontera, kjer je bila posebna pozornost namenjena stavbi nekdanje srednje šole kot potencialnemu prostoru za revitalizacijo v sodelovanju z lokalno skupnostjo.

Udeleženci so v petih mednarodnih in multidisciplinarnih skupinah pripravili pet predlogov za ponovno uporabo stavbe, med drugim center za predelavo plute in poklicno usposabljanje, pobudo, ki povezuje opolnomočenje žensk s trajnostno kozmetiko, središče za socialna stanovanja in inovacije, medgeneracijski center za trajnost ter kulturni in skupnostni prostor za sobivanje.

Vsem predlogom je bila skupna ambicija: ustvarjati delovna mesta, krepiti socialno vključenost, privabljati in zadržati prebivalce ter trajnostno uporabljati lokalne vire.

PREDSTAVITEV REZULTATOV LOKALNIM IN MEDNARODNIM SKUPNOSTIM

Junija 2026 so projektni partnerji projekta SPACE-NEST organizirali tri dogodke, namenjene **predstavitvi rezultatov projekta, izmenjavi izkušenj in razpravi o možnostih nadaljevanja projektnih aktivnosti po zaključku financiranja.**

V **Izoli** je **predstavitvev potekala 5. junija**, v okviru Praznika oljk, vina in rib. Več kot 40 ljudi se je s projektom seznanilo prek neformalnih pogovorov, plakatov in tiskanih gradiv. Predstavitvev SPACE-NEST-a v okviru priljubljene lokalne prireditve je omogočila, da je projekt dosegel prebivalce, obiskovalce, proizvajalce in lokalne organizacije, ki se sicer morda ne bi udeležili formalnega projektnega dogodka.

V **Malagi** je dan za predstavitev projekta potekal **19. junija v Centru sodobne kulture La Térmica**. Dogodek je raziskoval, kako lahko Novi evropski Bauhaus in socialna ekonomija podpreta preobrazbo podeželskih območij. Združeval je predstavitve, izmenjave z izvajalci primerov dobrih praks, razprave o prihodnjih možnostih sodelovanja ter razstavo primerov zapuščenih podeželskih prostorov, ki so bili preoblikovani v uporabne prostore za lokalne skupnosti. Dogodka se je udeležilo 54 ljudi.

Še en dan za predstavitev projekta je potekal **26. junija v Bergamu pod naslovom »Prostori, ki ponovno oživijo«**. Dogodek je združil 22 predstavnikov javnih organov, univerz, organizacij socialne ekonomije, strokovnjakov, podjetij in lokalnih skupnosti. Udeleženci so razpravljali o platformi za kartiranje in povezovanje, akcijskem načrtu za Bergamo ter primerih revitalizacije iz doline Valle di Scalve in drugih gorskih območij.

Na vseh treh dogodkih se je izoblikovalo skupno sporočilo: **lokalne skupnosti cenijo navdihujoče ideje, vendar si želijo tudi, da projektni rezultati vodijo do vidnih ukrepov, dejanske izvedbe in nadaljnjih možnosti za sodelovanje.**

Predstavitvev v Izoli.

Poleg lokalnih dni za predstavitev projekta je SPACE-NEST 10. junija 2026 **organiziral mednarodni spletni seminar »Novi evropski Bauhaus: strateška priložnost za vključevanje in tretji sektor«**. Spletni seminar, ki je potekal kot spremljevalni dogodek Festivala Novega evropskega Bauhauusa, je združil 86 udeležencev iz 18 držav. Na spletnem seminarju so bili predstavljeni projekt SPACE-NEST ter druge evropske in lokalne pobude, ki vključevanje postavljajo v središče Novega evropskega Bauhauusa. Udeleženci so se seznanili z relevantnimi možnostmi financiranja ter razpravljali o vlogi tretjega sektorja pri razvoju bolj vključujočih in trajnostnih projektov, ki temeljijo na načelih NEB. Dogodek je potrdil obstoj aktivne strokovne skupnosti, ki jo zanimajo izmenjava znanja, razvoj novih sodelovanj ter povezovanje pri prihodnjih pobudah in priložnostih, povezanih z Novim evropskim Bauhausom.

OD KARTIRANJA DO AKCIJSKIH NAČRTOV

Eden glavnih rezultatov drugega leta v projektu SPACE-NEST je bil **prenos ugotovitev raziskav, kartiranja, fokusnih skupin in misij socialne ekonomije v lokalno prilagojene strategije in teritorialne akcijske načrte**. Ti načrti predstavljajo praktičen okvir za prehod od idej k izvedbi. Opredeljujejo prednostne prostore, modele upravljanja, možnečasne uporabe, partnerstva, možnosti financiranja, orodja za spremljanje ter korake za dolgoročno vključevanje akterjev socialne ekonomije in lokalnih skupnosti.

Na **Primorskem** se akcijski načrt osredotoča na **postopno revitalizacijo območja nekdanje izolske tovarne Argo**. Med predlaganimi dejavnostmi so eksperimentalne aktivnosti, ki jih vodijo mladi,časne skupnostne pobude terčasne aktivnosti »Dnevna soba Izole«. Načrt priporoča, da se proces začne z dostopnimi in stroškovno nezahtevnimi pilotnimi dejavnostmi, preden se pristopi k trajnejšim investicijam.

V **provinci Bergamo** se akcijski načrt osredotoča na **stavbo Casa sulla Roccia in stavbo Casa Bonaldi Grassi v dolini Valle di Scalve**. Predlaga tudi vzpostavitev pokrajinske platforme, ki bi povezovala premalo izkoriščene prostore z občinami, organizacijami socialne ekonomije, skupnostmi in potencialnimi izvajalci. Cilj je vzpostaviti model revitalizacije, ki ga bo mogoče prenesti tudi na druga podeželska in gorska območja.

V okviru akcijskega načrta za **provinco Malaga** je poudarek na **preoblikovanju premalo izkoriščenih in zapuščenih podeželskih objektov in prostorov** v gonila lokalnega zaposlovanja, razvoja podeželja in socialne ekonomije. Načrt predvideva pripravo konceptnih zasnov in študij predizvedljivosti za najmanj šest strateških prostorov, izbranih med kategorijami, ki jih je opredelila fokusna skupina, vključno s prostori za souporabo delovnega prostora, stanovanji, muzeji in interpretacijskimi centri ter podjetniškimi inkubatorji.

Predvidena je tudi ustanovitev **pokrajinskega vozlišča Novega evropskega Bauhaua** (NEB) in priprava načrta za vključevanje načel NEB in modelov socialne ekonomije v prihodnje projekte, možnosti financiranja in upravljanje območja. Ta načrt bo podprl tudi enega vodilnih projektov province pri prizadevanjih za pridobitev priznanja v okviru nagrad NEB.

Aksijski načrti vseh pilotnih območij potrjujejo, da revitalizacija stavbe ni zgolj gradbeni izziv. Zahteva sodelovanje lokalne skupnosti, izvedljive modele upravljanja, tehnične zmogljivosti, dolgoročna partnerstva ter jasno razumevanje družbenih, kulturnih in gospodarskih funkcij, ki naj bi jih prostor opravljal.

SKUPNA ZAPUŠČINA ZA EVROPSKO PODEŽELJE

SPACE-NEST je v dveh letih pokazal, da lahko zapuščeni in premalo izkoriščeni prostori postanejo dragocen vir za podeželske skupnosti. Njihova revitalizacija lahko ustvari nove priložnosti za bivanje, zaposlovanje, kulturo, izobraževanje, podjetništvo, turizem in skupnostne storitve. Projekt je pokazal tudi, da uspešne revitalizacije ne more razviti ena sama organizacija. Odvisna je od sodelovanja občin, lokalnih skupnosti, organizacij socialne ekonomije, strokovnjakov, raziskovalcev in podjetij.

SPACE-NEST trem sodelujočim območjem zapuša skupno metodologijo, okrepljene mreže deležnikov, kartirane prostore, navdihujoče evropske prakse ter lokalno prilagojene strategije. Ti rezultati predstavljajo osnovo za prihodnja partnerstva, prijave na razpise za financiranje in pobude za revitalizacijo, usklajene z načeli Novega evropskega Bauhaua.

Projekt SPACE-NEST se približuje koncu svojega financiranega obdobja, vendar so odnosi, ideje in lokalne razvojne poti, ki so nastali v okviru projekta, pripravljeni na nadaljevanje. Izvajanje in nadaljevanje aktivnosti ter razmislekov, opredeljenih v regionalnih akcijskih načrtih, je zdaj v rokah javnih uprav in deležnikov, ki so bili vključeni v projekt skozi celotno obdobje njegovega izvajanja.